

REFERENCES

- Aliushyna, N. O., and Novachenko, T. V. *Psykholohichni mekhanizmy efektyvnogo upravlinskoho vplyvu* [Psychological Mechanisms of Effective Managerial Influence]. Kyiv: NADU, 2013.
- Andreyeva, K. P. *Osnovy menedzhmenta: prakticheskoye obozreniye terminologii* [Fundamentals of Management: A Practical Review of Terminology]. Kyiv: Menedzhment i Upravleniye, 2014.
- Deyneka, O. S. "Dinamika makroekonomicheskikh komponentov obraza deneg v obydennom soznanii" [Dynamics of the Macroeconomic Components of the Image of Money in Everyday Consciousness]. *Psikhologicheskii zhurnal*, vol. 23, no. 2 (2002): 36-46.
- Khodakivskiy, Ye. I., Bohoiavlenska, Yu. V., and Hrabar, T. P. *Psykholohiia upravlinnia* [Management Psychology]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2016.
- Korniiaka, O. M. *Labirynty rozuminnia: Tekst yak ob'ekt rozuminnia* [Labyrinths of Understanding: Text as an Object of Understanding]. Kyiv: Znannia, 1990.
- Lahutin, V. D. *Liudyna i ekonomika: sotsioekonomika* [Man and the Economy: Socioeconomics]. Kyiv: Prosvita, 2016.
- Lozhkin, H. V., Spasiennikov, V. V., and Komarovska, V. L. *Ekonomichna psykholohiia* [Economic Psychology]. Kyiv: VD «Profesional», 2014.
- Smit, V. *Eksperimentalnaya ekonomika (kompleks issledovaniy, po sovokupnosti kotorykh avtoru prisuzhdena Nobelevskaya premiya)* [Experimental Economics (A Set of Studies, on the Aggregate of which the Author Was Awarded the Nobel Prize)]. Moscow: Mysl, 2008.

УДК 336.5.02

JEL: D61; L74

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

©2021 ВОЛКОВА М. В., ШВЕД А. Б.

УДК 336.5.02

JEL: D61; L74

Волкова М. В., Швед А. Б. Удосконалення системи управління витратами на будівельному підприємстві

У статті вдосконалено систему управління витратами будівельного підприємства. Зазначено, що процес управління витратами на будівельному підприємстві залежить від ефективності існуючої загальної системи управління організацією та рівня використання певних методів та інструментів, за допомогою яких приймаються ефективні управлінські рішення щодо забезпечення фінансової стабільності. Надано визначення системи управління витратами будівельного підприємства, під якою слід розуміти систему економічних інтересів та управлінських методів спрямованого впливу на інтереси господарюючого суб'єкта з метою їх узгодження з різними групами стейкхолдерів щодо дотримання відповідних пропорцій у формуванні витрат. Зазначено, що сьогодні, в умовах жорсткої конкуренції в будівельній галузі України та негативних тенденцій в економіці країни, пов'язаних із пандемією COVID-19, вирішення питань удосконалення системи управління витратами повинно базуватися на концепції стратегічного управління, управління за цільовою собівартістю, таргет-костингу та кайзен-костингу як засобах досягнення заданої величини витрат будівельного підприємства. Зроблено висновок, що удосконалення системи управління витратами будівельного підприємства можливе на основі прийняття ефективних управлінських рішень, які базуються на використанні науково обґрунтованих підходів до аналізу структури витрат, плануванні рівня витрат, плануванні прибутку з урахуванням обсягів здійснюваних витрат, на впровадженні дієвої системи мотивації працівників щодо контролю та зменшення витрат тощо. Запропонована система управління витратами будівельного підприємства дозволить організовано та цілеспрямовано здійснювати політику комплексного зниження собівартості будівельної продукції, раціонально інвестувати кошти в сучасні будівельні проекти та реалізовувати поставлені стратегічні цілі.

Ключові слова: управління витратами, будівельне підприємство, система, суб'єкт господарювання, управлінське рішення, аналіз.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-225-231>

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 11.

Волкова Мілиця Вячеславівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: milaha7432@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2590-9005>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1770050/milicya-volkova/>

Швед Аліна Борисівна – асистент кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: alinaborisovnamazur@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4687-1544>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769830/alina-shved/>

UDC 336.5.02

JEL: D61; L74

Volkova M. V., Shved A. B. Improving the Cost Management System at a Construction Enterprise

The article improves the cost management system of construction enterprise. It is specified that the process of managing costs at a construction enterprise depends on the efficiency of the existing general system of the organization management and the level of use of certain methods and instruments by which effective managerial decisions are made to ensure financial stability. A definition of a system of cost management of construction enterprise is provided, whereby the system of economic interests and management methods of directed influence on the interests of the economic entity in order to coordinate them with different groups of stakeholders to comply with the relevant proportions in the formation of costs is meant. It is noted that today, in the face of stiff competition in the construction industry of Ukraine and negative trends in the country's economy related to the COVID-19 pandemic, solution to the issues of improving the cost management system should be based on the concept of strategic management, management in terms of special purpose self-cost, target-costing and kaizen-costing

as means of achieving the specified construction enterprise costs. It is concluded that the improvement of the cost management system of construction enterprise is possible on the basis of making effective managerial decisions based on the use of scientifically based approaches to analyzing the cost structure, planning the level of costs, planning profits taking into account the amount of expenses made, along with implementation of an effective system of motivation of employees to control and reduce costs, etc. The proposed cost management system of construction enterprise will allow to organize and purposefully implement a policy of comprehensive reduction of the self-cost of construction products, rationally invest in modern construction projects, and implement the set strategic goals.

Keywords: cost management, construction enterprise, system, economic entity, managerial decision, analysis.

Fig.: 3. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 11.

Volkova Militsa V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Management and Public Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: milaha7432@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2590-9005>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1770050/milicya-volkova/>

Shved Alina B. – Assistant of the Department of Management and Public Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: alinaborisovnamazur@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4687-1544>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769830/alina-shved/>

Ефективність функціонування вітчизняних будівельних підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності цілком залежить від оптимізації рівня витрат на основі застосування сучасних методів управління. Існує загострення конкуренції та відсутність вільних оборотних коштів у господарюючих суб'єктів призводять до необхідності формування ефективної системи управління витратами, від якості якої залежать фінансові результати діяльності підприємства в цілому.

Адаптація будівельних підприємств до умов зовнішнього середовища, висока конкуренція в галузі та постійна боротьба за споживача вимагає від господарюючих суб'єктів запровадження дієвої системи управління витратами, яка здатна забезпечити отримання найвищого ефекту з найменшими витратами матеріальних, трудових і фінансових ресурсів при збереженні якості будівельної продукції.

Актуальність питань щодо управління витратами в будівництві підтверджується значною кількістю наукових праць. Проблемам управління витратами на будівельних підприємствах України присвячені наукові дослідження багатьох вітчизняних авторів. Серед них: З.-М. В. Задорожний [1], Я. В. Кавторєва [2], О. Є. Кононова, К. І. Просенко [3], В. В. Красношапка, Ю. О. Токарська [4], Н. В. Мужевич [5], О. В. Павелко [6], Н. М. Пирець, Т. В. Черненко [7] та ін.

Але ряд питань щодо вдосконалення існуючої системи управління витратами на будівельних підприємствах України неопрацьовані достатньо мірою та потребують дослідження.

Метою статті є вдосконалення системи управління витратами будівельного підприємства.

Для будівельних підприємств України в існуючих умовах господарювання та нестабільності будівельного ринку ефективне управління витратами є надзвичайно важливим, оскільки від величини витрат і раціонального використання всіх видів ресурсів залежить прибутковість та перспективи розвитку господарюючих суб'єктів.

Управління витратами на підприємстві з точки зору системного підходу передбачає виконання всіх функцій управління та складає цикл взаємодії керуючої (управляючої) підсистеми (суб'єкта управління) та керованої підсистеми (об'єкта управління).

Управління витратами включає в себе [8]:

- ✦ організацію обліку витрат;
- ✦ аналіз структури витрат та її вплив на результати діяльності підприємства;
- ✦ обґрунтовані управлінські рішення;
- ✦ планування рівня витрат;
- ✦ планування прибутку з урахуванням обсягів здійснюваних витрат і змін у ринковому середовищі;
- ✦ дієву систему мотивації працівників до контролю та зменшення витрат;
- ✦ контроль рівня витрат і заходи для їх зменшення.

Загалом управління можна вважати ефективним, коли воно забезпечує:

- 1) належний стан обліку та звітності;
- 2) логічну класифікацію витрат підприємства та можливість їх повного і всебічного аналізу;
- 3) віднесення обліку та аналізу витрат на відповідні підрозділи та служби та встановлення міри відповідальності за їх використання;
- 4) прогнозування та планування витрат, складання кошторису витрат на майбутній період, галузевої приналежності та особливостей діяльності підприємства.

Об'єктом витрат будівельного підприємства можуть бути:

- ✦ окремі види будівельно-монтажних робіт;
- ✦ об'єкт будівництва;
- ✦ договір будівельного підряду.

У будівництві управління витратами здійснюється переважно за центрами відповідальності. Зазвичай, у будівельному виробництві використовую-

ються два види договору – договір з фіксованою ціною та договір «витрати плюс». Але на вітчизняних будівельних підприємствах більше використовують договір з фіксованою ціною, який передбачає фіксування суми на виконання робіт і винагороду за них.

У науці та практиці використовують різні класифікації витрат. Наведемо класифікацію витрат підприємства для потреб управління. Дана класифікація витрат містить оптимальну кількість ознак, у тому числі ознаку для контролю та регулювання (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація витрат для цілей управління [9]

№ з/п	Класифікаційні ознаки	Витрати
1	Для визначення собівартості і фінансового результату	Вичерпані та невичерпані витрати
		Витрати на продукцію та витрати періоду
		Прямі та непрямі витрати
		Основні та накладні витрати
2	Для прийняття управлінських рішень	Релевантні та нерелевантні витрати
		Постійні та змінні витрати
		Маржинальні та середні витрати
		Дійсні та альтернативні витрати
3	Для контролю та регулювання	Контрольовані витрати
		Неконтрольовані витрати

Вітчизняні будівельні підприємства рік від року поширюють використання зарубіжного досвіду управління витратами у своїй діяльності. У табл. 2 наведено порівняння методів управління витратами вітчизняними та зарубіжними підприємствами, у тому числі представниками будівельної галузі.

Щодо планування витрат у процесі управління витратами на будівельному підприємстві, то воно передбачає, перш за все, встановлення головної цілі суб'єкта господарювання у вигляді тактичних завдань і методів їх реалізації. Плани готуються у вигляді кошторисів, що включають вартісну оцінку використання всіх видів ресурсів.

Контроль витрат передбачає:

- ✦ встановлення вихідних норм і нормативів витрат, на основі яких можна визначити показники ефективності господарської діяльності підприємства;
- ✦ визначення чинників відхилень від плану;
- ✦ внесення відповідних коректив.

Управління собівартістю для прийняття управлінських рішень передбачає оцінку наведених даних про витрати підприємства та аналіз інформації для остаточного рішення.

Таблиця 2

Основні методи управління витратами

Методи обліку та калькулювання витрат	
Вітчизняна практика	Зарубіжна практика
Нормативний (облік витрат за нормами, відхиленнями від норм та змінами норм)	Стандарт-костинг (нормативний метод)
	Директ-костинг (неповних витрат)
	Метод ABC (калькулювання за видами діяльності)
Позамовний (використовують при масовому виробництві однорідної продукції)	Кайдзен-костинг (постійне зниження витрат)
	Кост-кілінг (калькуляція максимального зниження витрат)
Попроцесний (облік ведуть за окремими замовленнями)	Таргет-костинг (метод управління за цільовою ціною)
	LCC-аналіз (розрахунок витрат за етапами життєвого циклу)
Директ-костинг (використовують на невеликій кількості підприємств)	Система «Точно в строк» (Just-in-Time) (стимулює зниження собівартості)
	CVP-аналіз (аналіз витрати – обсяг виробництва – прибуток, визначення критичної точки виробництва)

Процес управління витратами на будівельному підприємстві передбачає виконання всіх функцій, які властиві управлінню будь-яким об'єктом, тобто розробку (прийняття), реалізацію рішень і контроль за ходом їх виконання (рис. 1).

Процес управління витратами на будівельному підприємстві залежить від ефективності існуючої загальної системи управління організацією та рівня використання певних методів та інструментів, за допомогою яких приймаються ефективні управлінські рішення щодо забезпечення фінансової стабільності.

На думку авторів, під системою управління витратами будівельного підприємства слід розуміти систему економічних інтересів та управлінських методів спрямованого впливу на інтереси господарюючого суб'єкта з метою їх узгодження із різними групами стейкхолдерів щодо дотримання відповідних пропорцій у формуванні витрат.

Управління витратами на будівельному підприємстві розглядається як комплексна система, що забезпечує розробку управлінських рішень, спрямованих на максимізацію прибутку. Але існуюча система управління витратами побудована на постійному зниженні витрат, що істотно впливає на якість будівельної продукції.

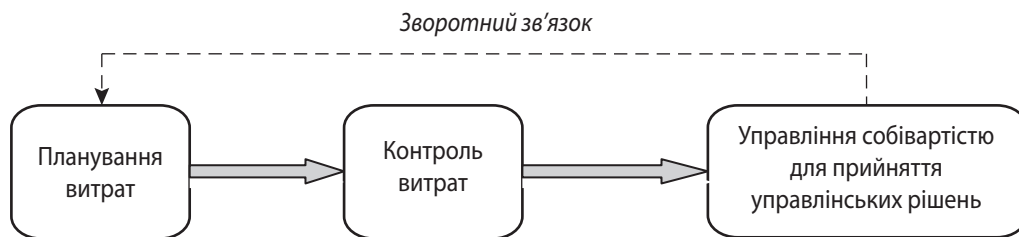

Рис. 1. Схема загального процесу управління витратами на підприємстві

Джерело: розроблено за [10].

Загальну схему основних елементів існуючої системи управління витратами підприємства наведено на рис. 2.

В існуючих умовах зовнішнього середовища та нестабільної макроекономічної ситуації, при формуванні системи управління витратами на будівельному підприємстві потрібно враховувати три найважливіші аспекти: розробку рішень (організаційний), реалізацію рішень (мотиваційний), контроль за виконанням рішень (функціональний).

1. *Організаційний аспект* управління витратами на будівельному підприємстві, перш за все, характеризується функціями планування та прогнозування.
2. *Мотиваційний аспект* системи управління витратами на будівельному підприємстві передбачає спонукання працівників до дотри-

мання встановленого плановими завданнями рівня витрат та пошуку шляхів їх оптимізації на основі вдосконалення системи мотивації праці (основної та додаткової заробітної плати, доплат, премій тощо).

3. *Функціональний аспект* управління витратами будівельного підприємства передбачає комплекс робіт з управління витратами на основі планування, регулювання, обліку й аналізу витрат.

Удосконалення існуючої системи управління витратами на будівельних підприємствах України дозволить господарюючим суб'єктам мати такі перспективи:

- 1) приймати управлінські рішення, враховуючи рівень існуючих загроз та економічних наслідків;
- 2) контролювати власні витрати в зіставленні з нормами та нормативами;

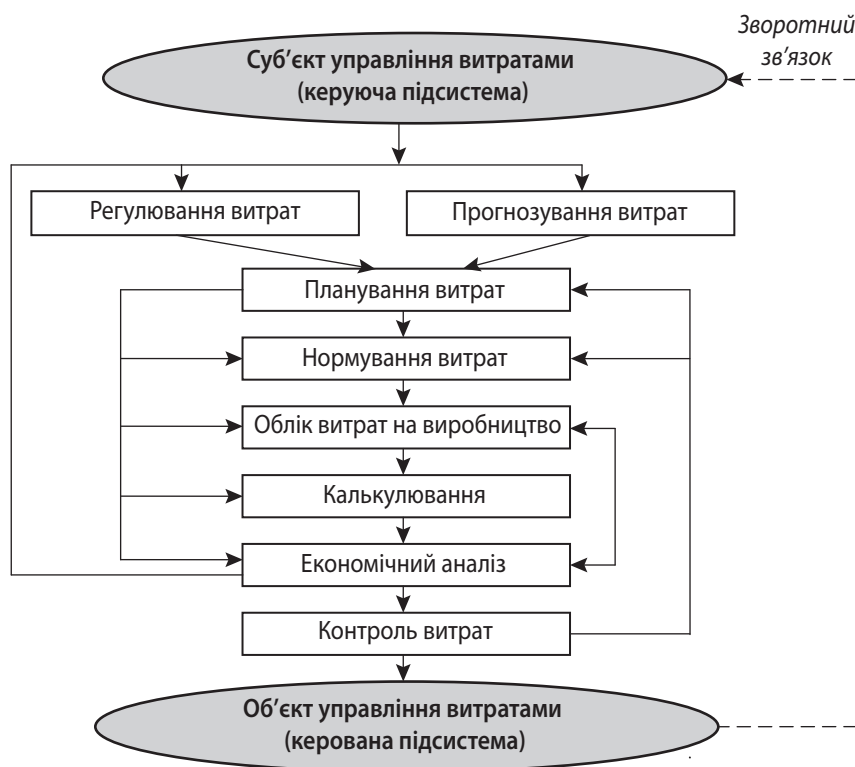

Рис. 2. Загальна схема основних елементів існуючої системи управління витратами підприємства

Джерело: розроблено за [11].

- 3) формувати та реалізовувати стратегію підприємства та виконувати планові тактичні завдання;
- 4) оцінювати формування собівартості продукції та розміру прибутку протягом операційного циклу виробництва;
- 5) оцінювати окремі види витрат у розрізі структурних підрозділів підприємства;
- 6) приймати управлінські рішення щодо доцільності та прибутковості здійснення окремих операцій та ефективності використання ресурсів.

Загальна методика розподілу витрат, обліку, аналізу за підрозділами, видами діяльності та видами продукції будівельного підприємства складається із:

- 1) бази та принципів розподілу витрат;
- 2) форматів первинних звітних форм щодо видів витрат;
- 3) методики заповнення первинних звітних форм;
- 4) методики обробки первинних звітних форм, що дозволяє розподіляти витрати між видами продукції, проектами, об'єктами обліку та видами діяльності;
- 5) форматів управлінських звітів про витрати.

Використання наведеної методики дозволить підприємству знаходити резерви зниження витрат, які за рахунок певних організаційно-технічних заходів дозволять господарюючому суб'єкту максимізувати прибуток і впроваджувати програми енерго- та ресурсозбереження, що надасть можливість будівельному підприємству отримувати, окрім економічного, ще й екологічний ефект.

Ще одним із найважливіших резервів зниження собівартості будівельної продукції та зниження витрат є запаси ресурсів (сировини, матеріалів, обладнання, палива і т. ін.), що необхідні для безперервної роботи будівельного підприємства. Резервами зниження витрат також є потенційні можливості підвищення ефективності операційного процесу.

Сьогодні, в умовах жорсткої конкуренції в будівельній галузі України та негативних тенденцій в економіці країни, пов'язаних із пандемією COVID-19, вирішення питань удосконалення системи управління витратами повинно базуватися на концепції стратегічного управління, управління за цільовою собівартістю, таргет-костингу та кайзен-костингу як засобах досягнення заданої величини витрат будівельного підприємства (рис. 3).

Запропонована система управління витратами будівельного підприємства дозволить організовано та цілеспрямовано здійснювати політику комплексного зниження собівартості будівельної продукції, раціонально інвестувати кошти в сучасні будівельні проекти та реалізовувати поставлені стратегічні цілі.

До основних завдань удосконалення системи управління витратами будівельного підприємства належать:

- ✦ розробка та реалізація стратегії управління витратами підприємства;
- ✦ формування облікової політики для цілей управління витратами, собівартістю та прибутком підприємства;
- ✦ розробка дієвих способів і методів нормування, вимірювання та контролю витрат усіх видів ресурсів;
- ✦ організація планування, аналізу та забезпечення контролю формування, розподілу та покриття витрат;
- ✦ пошук резервів оптимізації (зниження) витрат на різних етапах будівельного процесу.

ВИСНОВКИ

Зроблено висновок, що вдосконалення системи управління витратами будівельного підприємства можливе на основі прийняття ефективних управлінських рішень, які базуються на використанні науково обґрунтованих підходів до аналізу структури витрат, планування рівня витрат, планування прибутку з урахуванням обсягів здійснюваних витрат, впровадження дієвої системи мотивації працівників до контролю та зменшення витрат тощо. Запропонована система управління витратами будівельного підприємства дозволить організовано та цілеспрямовано здійснювати політику комплексного зниження собівартості будівельної продукції, раціонально інвестувати кошти в сучасні будівельні проекти та реалізовувати поставлені стратегічні цілі.

Перспективою подальших досліджень є розробка економіко-математичної моделі управління витратами на будівельному підприємстві. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожний З.-М. В. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: методологія та організація : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09. Тернопіль, 2007. 471 с.
2. Кавторева Я. В. Строительство: особенности бухгалтерского и налогового учета. Изд. 2-е, перераб. и доп. Харьков : Фактор, 2002. 514 с.
3. Кононова О. Є., Просенко К. І. Удосконалення організації обліку витрат будівельного підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2016. № 6. С. 23–27.
4. Красношапка В. В., Токарська Ю. О. Концепції управління витратами та їх використання у формуванні витрат підприємств будівельної галузі України. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2018/72.pdf
5. Мужевич Н. В. Нормативно-правове регулювання обліку витрат у будівництві. *Інноваційна економіка*. 2013. № 9. С. 196–202.
6. Павелко О. В. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку та контролю : монографія. Рівне : НУВГП, 2012. 236 с.

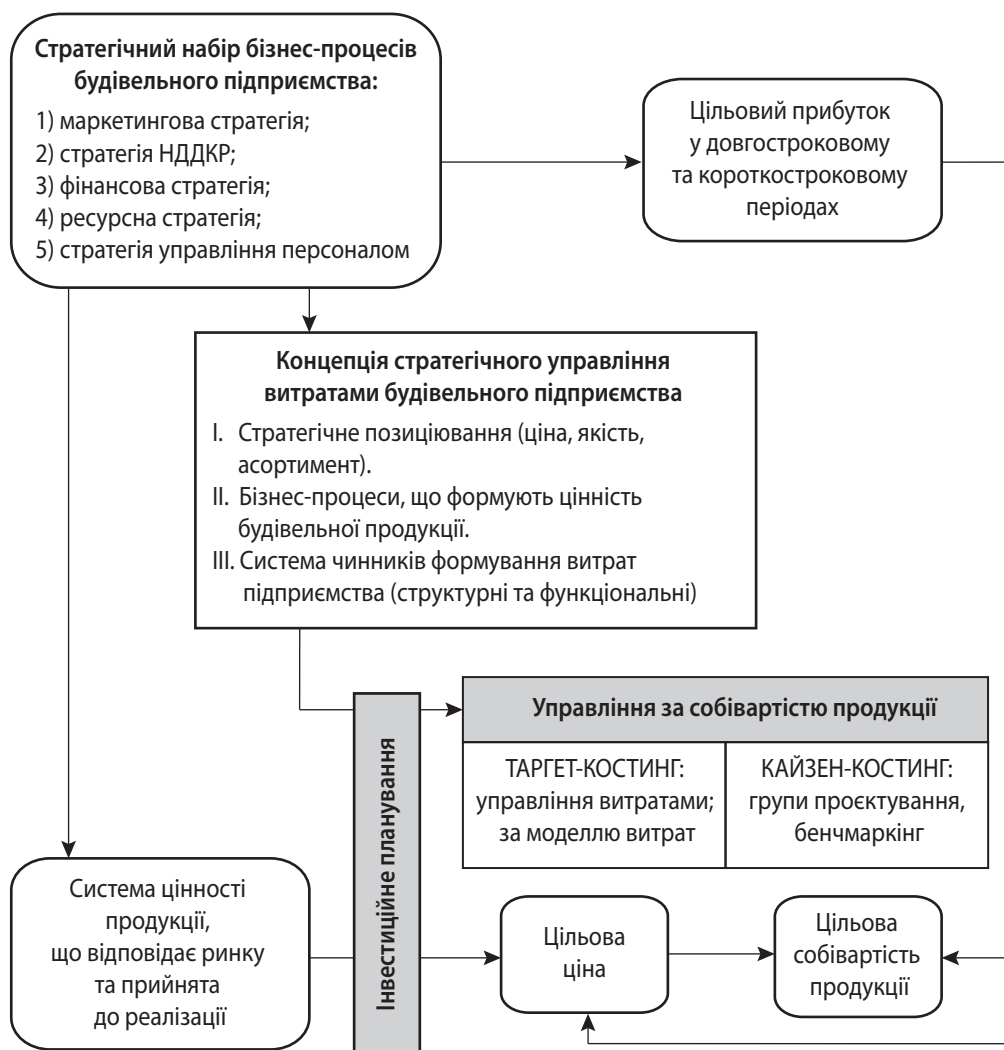

Рис. 3. Удосконалена система управління витратами будівельного підприємства

Джерело: авторська розробка.

7. Пирець Н. М., Черненко Т. В. Методи визначення собівартості продукції підприємства будівельної галузі в системі управлінського обліку. *Економічний простір*. 2013. № 71. С. 231–238.
8. Гайдаєнко О., Малицька І. Аналіз витрат підприємства та їх структуризація. *Облік. Економіка. Менеджмент: наукові нотатки*. 2016. Вип. 1. Ч. 1. С. 79–84.
9. Семчук І. В., Мазур В. Г. Шляхи підвищення ефективності управління витратами на підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 544–548. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/104.pdf>
10. Ясінська А. І., Подольчак Н. І. Методологія та організація системно-орієнтованого управління витратами підприємства для прийняття управлінських рішень. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 727 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 161–172. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13883/1/26_161-171_Vis_727_Menegment.pdf
11. Давидович І. Є. *Управління витратами : навч. посіб.* Київ : ЦУЛ, 2008. 320 с.

REFERENCES

- Davydovych, I. Ye. *Upravlinnia vytratamy* [Cost Management]. Kyiv: TsUL, 2008.
- Haidaienko, O., and Malytska, I. "Analiz vytrat pidpriemstva ta yikh strukturyzatsiia" [Analysis of Enterprise Costs and Their Structuring]. *Oblik. Ekonomika. Menedzhment: naukovy notatky*, vol. 1, no. 1 (2016): 79-84.
- Kavtoreva, Ya. V. *Stroitelstvo: osobennosti bukhgalterskogo i nalogovogo ucheta* [Construction: Features of Accounting and Tax Accounting]. Kharkiv: Faktor, 2002.
- Kononova, O. Ye., and Prosenko, K. I. "Udoskonalennia orhanizatsii obliku vytrat budivelnoho pidpriemstva" [Cost Accounting Improvement of Construction Enterprises]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, no. 6 (2016): 23-27.
- Krasnoshapka, V. V., and Tokarska, Yu. O. "Kontseptsii upravlinnia vytratamy ta yikh vykorystannia u formuvanni vytrat pidpriemstv budivelnoi haluzi Ukrainy" [Concepts of Cost Management and Their Use in Shaping the Costs of Enterprises of the Construction Industry of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 5 (2018). http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/72.pdf

Muzhevych, N. V. "Normatyvno-pravove rehuliuвання обліку витрат у будівництві" [Normative and Legal Regulation of Cost Accounting in Construction]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 9 (2013): 196-202.

Pavelko, O. V. *Dokhody i vytraty osnovnoi diialnosti budivelnnykh pidpriemstv u systemi obliku ta kontroliu* [Revenues and Expenses of the Main Activity of Construction Enterprises in the System of Accounting and Control]. Rivne: NUVHP, 2012.

Pyrets, N. M., and Chernenko, T. V. "Metody vyznachenня sobivartosti produktsii pidpriemstva budivelnoi haluzi v systemi upravlinskoho obliku" [Methods for Determining the Cost of Production of the Construction Industry in the System of Management Accounting]. *Ekonomichniy prostir*, no. 71 (2013): 231-238.

Semchuk, I. V., and Mazur, V. H. "Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia vytratamy na pidpriemstvi"

[Ways of Improving the Efficiency of Managing Expenses at an Enterprise]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, is. 22 (2018): 544-548. <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/104.pdf>

Yasinska, A. I., and Podolchak, N. I. "Metodolohiia ta orhanizatsiia systemno-orientovanoho upravlinnia vytratamy pidpriemstva dlia pryiniattia upravlinskykh risheň" [Methodology and Organizing of System-Oriented Enterprises Costs Management in the Conditions of Managerial Decisions Acceptation]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*, no. 727 (2012): 161-172. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13883/1/26_161-171_Vis_727_Menegment.pdf

Zadorozhnyi, Z.-M. V. "Vnutrishnyohospodarskyi oblik v budivnytstvi: metodolohiia ta orhanizatsiia" [Internal Accounting in Construction: Methodology and Organization]: *dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.09*, 2007.

УДК 658
JEL: G32

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ЯКІСТЬ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ» ПІДПРИЄМСТВА

©2021 ГОНЧАРЕНКО А. С.

УДК 658
JEL: G32

Гончаренко А. С. Сутність і зміст поняття «якість структури капіталу» підприємства

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів щодо сутності управління якістю структури капіталу. Визначено особливості філософського, соціального, технічного, інженерного, економічного та правового підходів до сутності поняття «якість». Під час аналізу, систематизації й узагальнення праць вітчизняних і зарубіжних учених було розглянуто еволюцію підходів до сутності поняття «якість». Визначено ознаки, що його характеризують, а саме: відповідність меті, ступінь задоволеності клієнтів, точність у виконанні проєкту специфікації, відповідність нормам, ступінь досконалості. У результаті сформовано власне бачення щодо сутності якості як сукупності характеристик та властивостей предмета чи процесу, що повною мірою здатні задовольнити споживача та повністю відповідають його потребам або очікуванням. Розглянуто такі інструменти для управління якістю, як: статистичний контроль якості, можливість процесу оцінки, контрольні діаграми. Обґрунтовано логіку формування сутності управління якістю на базі вивчення та систематизації існуючих концепцій, теорій і практик управління якістю. Визначено, що управління якістю – це сукупність заходів, спрямованих на підвищення рівня конкурентоспроможності продукту, послуги чи організації на ринку за рахунок безперервного навчання менеджерів суб'єкта господарювання. Проведено морфологічний аналіз поняття «структура капіталу», на основі якого визначено сутність зазначеного поняття як співвідношення складових капіталу, сформованих відповідно до потреби підприємства, що забезпечують йому отримання максимального ефекту від вкладених ресурсів, зростання вартості капіталу та прибутковості діяльності, зниження ризиковості в процесі досягнення стратегічних цілей. Доведено, що якісна структура капіталу підприємства забезпечує необхідний рівень його фінансової стійкості.

Ключові слова: якість, структура капіталу, управління якістю, якість структури капіталу.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-231-241>

Рис.: 4. **Табл.:** 5. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 33.

Гончаренко Альона Сергіївна – аспірантка кафедри фінансів, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

UDC 658
JEL: G32

Honcharenko A. S. Essence and Content of the Concept of «Quality of the Enterprise's Capital Structure»

The article is aimed at exploring the theoretical aspects of the essence of management of capital structure quality. The peculiarities of philosophical, social, technical, engineering, economic and legal approaches to the essence of the concept of «quality» are defined. In the course of the carried out analysis, systematization and generalization of the works of both domestic and foreign scholars, the evolution of approaches to defining the essence of the concept of «quality» was considered. The signs characterizing it are determined as follows: compliance with the goal, degree of customer satisfaction, accuracy in the implementation of the specification proJEL: ct, compliance with norms, degree of perfection. As a result, the author has formed his own vision regarding the essence of quality as an aggregate of characteristics and properties of an obJEL: ct or process that is in full measure capable of satisfying the consumer and fully meeting his needs or expectations. The following instruments for quality management are considered: statistical quality control, possibility of evaluation process, control diagrams. The logic of formation of the essence of quality management based on studying and systematizing the existing concepts, theories and practices of quality management is substantiated. It is determined that quality management is an aggregate of measures directed towards increasing the level of competitiveness of a product, service or organization in the market through continuous training of managers of an economic entity. A morphological analysis of the concept of «capital structure» was carried out, on the basis of which the essence of this concept was defined as the ratio of components of capital formed in accordance with the needs of the enterprise, which ensures the enterprise to obtain the maximum effect from the invested resources, increase in the cost of capital and profitability of activities, reduce risk in the process of achieving strategic goals. It is proved that the enterprise's qualitative capital structure provides the necessary level of financial sustainability of the enterprise.

Keywords: quality, capital structure, quality management, quality of capital structure.

Fig.: 4. **Tabl.:** 5. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 33.

Honcharenko Alona S. – Postgraduate Student of the Department of Finance, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)